

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ 1- 2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΘΕΜΑ Α

Να σημειώσετε αν είναι σωστές ή λανθασμένες οι παρακάτω προτάσεις:

1. Μετά το 1882 επικράτησε η τάση οι ανεξάρτητοι υποψήφιοι, για να έχουν πιθανότητες επιτυχίας εκλογής, να συμμετέχουν σε κομματικά ψηφοδέλτια.
2. Στις 15 Αυγούστου 1909 επιβλήθηκε στρατιωτική δικτατορία με σκοπό την υλοποίηση των αιτημάτων μιας ομάδας αξιωματικών.
3. Ο Δηλιγιάννης υποστήριζε το χωρισμό των εξουσιών.
4. Στην επανάσταση του 1862 συμμετείχαν κατά κύριο λόγο άτομα που φοβούνταν μη χάσουν τη θέση τους σε περίπτωση επικράτησης συνθηκών κοινοβουλευτικής νομιμότητας.
5. Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος ήταν αρχηγός των Πεδινών.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β

Να ορίσετε με συντομία τους όρους:

1. Εκλεκτικοί
2. Ταξικό κόμμα
3. Φεντερασιόν
4. Εθνικές γαίες

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Γ

Γ1 Ποιοι ήταν οι λόγοι που δεν αναπτύχθηκε η βιομηχανία στην Ελλάδα κατά το 19^ο αιώνα;

Μονάδες 10

Γ2 Ποιους όρους καθιέρωσε το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας για την πολιτική και κομματική δράση;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρακάτω πηγές και συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

A) στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα.

B) στη θέση των βουλευτών στο πολιτικό σύστημα και στις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν για να εδραιώσουν την κυριαρχία τους.

Πηγή 1

Η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων δε θεσπίστηκε παρά το 1911, έτσι ώστε όλοι εκείνοι που επάνδρωναν το μηχανισμό να είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο όχι μόνο αδικαιολόγητης μετάθεσης, αλλά και της οριστικής απόλυσης. Έρμαιοι της οποιασδήποτε βουλευτικής δυσαρέσκειας, οι μισθωτοί υπάλληλοι εκβιάζονταν επιπλέον από τους ταμίες που, συχνά σε συνεννόηση με τους ληστές που «κατακρατούσαν» τις χρηματοποστολές, προφασίζονταν έλλειψη ρευστού και αρνούσαν να τους καταβάλουν τους μισθούς, αναγκάζοντάς τους έτσι να δανειστούν με υψηλούς τόκους από τους οργανωνμένους τοκογλύφους και να υποθηκεύσουν τους μελλοντικούς τους μισθούς, που υπόκεινταν σε κατάσχεση για οποιοδήποτε χρέος. Έτσι, το σύνολο των εκπροσώπων της εξουσίας, συμπεριλαμβανομένων και των δικαστών και των χωροφυλάκων, εκβιάζονταν μόνιμα να εξυπηρετούν τα συμφέροντα των κατά τόπους βουλευτών.

Κ. Τσουκαλά, *Το πρόβλημα της πολιτικής πελατείας*

Πηγή 2

...Ένα άλλο γεγονός που θα πρέπει να επισημανθεί είναι η σαφής πρόοδος που σημειώθηκε στις συνθήκες διεξαγωγής των εκλογών. Παρότι δεν έλειψαν και πάλι τα επεισόδια κατά την προεκλογική περίοδο, όπως και οι φατριαστικές εξελέξεις μετά τις εκλογές, εντούτοις οι ωμές κυβερνητικές παρεμβάσεις και η χρήση υλικής και ψυχολογικής βίας με σκοπό τον εξαναγκασμό της βούλησης των εκλογέων περιορίστηκαν σημαντικά. Εξάλλου, ο κανόνας που ήθελε την κυβέρνηση που διεξάγει τις εκλογές να κερδίζει και την πλειοψηφία έπαψε να ισχύει την περίοδο αυτή, αφού η κυβέρνηση Κουμουνδούρου έχασε τις εκλογές του 1881 και η κυβέρνηση Τρικούπη τις εκλογές του 1885, 1890 και 1895.

Ιστορία των Ελλήνων, «Νεώτερος Ελληνισμός»

Πηγή 3

Ένα από τα πρώτιστα μελήματα του Τρικούπη ήταν η σχετική τουλάχιστον αποσύνδεση του δημοσίου υπαλλήλου από τους πολιτικούς του προστάτες, με σκοπό την αποδιάρθρωση των νόμιμων φατριών που δομούνταν ανάμεσα στους φορείς του κρατικού μηχανισμού και στους βουλευτές, με άλλα λόγια το σπάσιμο του πλέγματος «πατρώνων- πελατών». Και για να επιτευχθεί αυτό, έπρεπε να χτυπηθεί η βουλευτοκρατία στο πιο καίριο σημείο της, να σπάσει το λειτουργικό πλέγμα που ένωνε τους βουλευτές με τους εν ενεργεία ή επίδοξους πελάτες και οι δυο συνιστώσες του. Δηλαδή, από τη μια να μειωθεί η εξάρτηση του βουλευτή από τον ψηφοφόρο, εξάρτηση που οδηγούσε στη μόνιμη εκ των άνω δόμηση των κομματικών πλεγμάτων που επανδρώνονταν με τους υπαλλήλους, και από την άλλη να σπάσει η εξάρτηση του υπαλλήλου από τον βουλευτή, εξάρτηση που εξανάγκαζε τους υπαλλήλους να συρρέουν στα κομματικά πλέγματα για να επιβιώσουν.

Ιστορία του ελληνικού έθνους

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΘΕΜΑ Δ2**Βενιζελισμός: Αστικός Εθνικισμός – Αστικός Εκσυγχρονισμός**

Αντλώντας στοιχεία από το παραπάνω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στον Βενιζελισμό και στους λόγους για τους οποίους η αστική τάξη στήριξε τον Βενιζέλο,

Πέρα και πίσω από το χάρισμα του ηγέτη του, η ανεπανάληπτη δυναμική του Βενιζελισμού πηγάζει από έναν εξίσου ανεπανάληπτο συνδυασμό αστικού εθνικισμού και αστικού εκσυγχρονισμού, σε αδιάσπαστη και διαλεκτική ενότητα. Από την πρώτη στιγμή, το 1910, ο εκσυγχρονισμός τέθηκε στην υπηρεσία της εθνικής ολοκλήρωσης. με τη σειρά της, η εθνική ολοκλήρωση υπηρέτησε τον εκσυγχρονισμό μέχρι το τέλος, προσφέροντας την αναντικατάστατη πολιτική και ιδεολογική του νομιμοποίηση. Σ το γενικό αυτό επίπεδο, γίνεται φανερή η άρρηκτη συνέχεια και συνέπεια του Βενιζελισμού (και του Βενιζέλου προσωπικά). Αν πρέπει κανείς να διακρίνει δύο φάσεις, ίσης περίπου διάρκειας, είναι επειδή το περιεχόμενο της εθνικής ολοκλήρωσης άλλαξε αναγκαστικά και ριζικά μετά την Καταστροφή του 1922.. Μετά, σήμαινε αποκλειστικά την αφομοίωση των πρώην αλυτρωτών ως Νέων Χωρών ή ως προσφύγων πια και την επίτευξη εθνικής ομοιογένειας και μιας νέας εθνικής ταυτότητας μέσα στα οριστικά πλέον κρατικά σύνορα. Έτσι, κατά την πρώτη ηρωική περίοδο του Βενιζελισμού (1910- 1920), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με τον αλυτρωτισμό, με ιδεολογικό επιστέγασμα την Μεγάλη Ιδέα.

Ως ανεπανάληπτος συνδυασμός αστικού εκσυγχρονισμού και αστικού εθνικισμού, ο Βενιζελισμός στηρίχθηκε σε εξίσου ιστορικές προϋποθέσεις (που έλειπαν από τα προγενέστερα εγχειρήματα του Μαυροκορδάτου και του Τρικούπη). Εκμεταλλεύτηκε αδίστακτα και δημιουργικά μια σειρά από διεθνείς συγκυρίες κατά την περίοδο 1910 – 1920, που πρόσφεραν τις καλύτερες αλλά και τελευταίες ευκαιρίες πραγμάτωσης της Μεγάλης Ιδέας, ως συνεπούς και ρεαλιστικού αλυτρωτισμού. Για πρώτη και τελευταία φορά, άλλωστε, τα συμφέροντα του βρετανικού ιμπεριαλισμού συνέπεσαν και συμπορεύτηκαν με τις ελληνικές εθνικές επιδιώξεις.

Ιμπεριαλισμός: επιθετική, επεκτατική πολιτική

μονάδες 25